

Egy holland–magyar projekt

Már három éve, hogy holland–magyar tantárgypedagógiai szakértők közös munkacsoportban működnek együtt az érettségi vizsga megbízhatóságának, eredményei összemérhetőségének növelése érdekében. A következő három tanulmány bemutatja a holland–magyar projekt három empirikus kutatási egységre tagolódó tervét, valamint az 1990–1993. évek írásbeli érettségi feladatsorainak, tesztjeinek tartalomlemezését a matematika és a biológia tantárgyakban.

Mátrai Zsuzsa

Középiskolai tantárgyi feladatbankok

A projekt célja és elméleti alapvetése

1992 novemberében az Országos Közoktatási Intézet Értékelési Központja és a holland CITO együttműködési megállapodást kötött középiskolai tantárgyi feladatbankok beindítására és működtetésére Magyarországon. Az együttműködési megállapodás megkötését az ösztönözte, hogy az Értékelési Központ akkori igazgatója, *Báthory Zoltán* már régóta foglalkozott a hazai vizsgarendszer, kitüntetetten az érettségi vizsga koncepcionális és szervezeti megújításának kérdéseivel, és e munka során világossá vált, hogy az érettségi vizsga megbízhatósága és a vizsgaeredmények összemérhetősége jelenti a fejlesztés irányának két kulscserejét. Az új koncepció kidolgozását segítette az a *Báthory Zoltán* munkatársai által vezetett összehasonlító pedagógiai kutatás, mely néhány fejlett ország vizsgarendszerét vizsgálta, főként a szervezeti megoldások és a működtetés oldaláról.¹ E kutatás során ismertük meg jobban Hollandia vizsgarendszerét és a CITO-t: az országos értékelési és vizsgaközpontot, ami sok tanulsággal szolgált a hazai fejlesztési elképzelések alakítása szempontjából.² Megoldásokat láttunk például arra, miként lehet az országos és az iskolai követelményeket az érettségi vizsgákon egyenlő súllyal szerepeltetni, hogyan lehet az érettségivel a felvételi vizsgát, illetve a szelekció hagyományos módjait kiváltani, és ami a legfontosabb, milyen technikákkal lehet az érettségi megbízhatóságát növelni és a vizsgaeredmények összemérhetőségét biztosítani.

Lévn, hogy ez utóbbi kérdés érdekelt minket leginkább, a kapcsolatfelvétel során erre összpontosítottunk. Megtudtuk, hogy a CITO az elmúlt években előrehaladt egy komputerizált feladatbankrendszer kifejlesztésében, melynek háttérében a *felelet-válasz elmélet* (item response theory) állt. Ez az elmélet az 50-es, 60-as években született a klasszikus tesztelmélet ellenhatásaként, azokra a problémákra keresve a választ, melyek a klasszikus tesztelmélet alkalmazásakor már korábban felvetődtek. Ilyen probléma volt például:

¹ L. Tanterv és vizsga külföldön. Szerk.: *Mátrai Zsuzsa*. Akadémiai Kiadó, Bp., 1991.

² L. *Kádárné Fülöp Judit*: A holland vizsgaközpont. In: *uo.* 109–117. o.